

**MESTNA OBČINA CELJE
KOMISIJA MLADI ZA CELJE**

KOMUNIKACIJA MED SOROJENCI

Raziskovalna naloga

AVTORJA:

Jan Gutenberg, 9. b

Pascal Plazar, 9. b

MENTORICA:

Mateja Turk, prof.

Celje, marec 2017

Mestna občina Celje

VSEBINSKO KAZALO

1 UVOD.....	4
1.1 Predstavitev izbrane teme in namen naloge	4
1.2 Hipoteze.....	5
1.3 Metodologija dela.....	5
1.3.1 Metoda dela z viri in literaturo	5
1.3.2 Metoda anketiranja.....	5
1.3.3 Metoda obdelave podatkov in njihova interpretacija.....	6
2 TEORETIČNA IZHODIŠČA.....	7
2.1 Komunikacija - kaj je?	7
2.1.1 Sorojenci in družina.....	7
2.1.2 Odnos, ki traja celo življenje.....	8
2.1.3 Komuniciranje med sorojenci	9
3 OSREDNJI DEL NALOGE	11
3.1 Rezultati in interpretacija ankete	11
4 ZAKLJUČEK.....	24
5 VIRI IN LITERATURA	28

POVZETEK

Komunikacija med sorojenci je seštevek povezav med dvema ali več posamezniki v družini, ki si medsebojno delijo znanje, sprejemanja, različna mnenja, prepričanja, fizično, verbalno in neverbalno komunikacijo, in se nanaša na njih vse od trenutka, ko se en sorojenec začne zavedati drugega.

Izpostaviva lahko tri značilnosti, ki označujejo odnose med sorojenci: intenzivna čustva, pozitivna ali negativna, intimnost (lasten svet) in individualne razlike med brati in sestrami.

V raziskovalni nalogi sva tako med učenci od petega do devetega razreda želela preveriti, kakšen odnos imajo bratje in sestre v družini. Zanimalo naju je, kako se potrudijo izboljšati slabe odnose, kako in kdaj se v konflikt vključijo starši in ali sprejemajo vse otroke v skladu z njihovimi individualnimi posebnostmi.

Raziskava je pokazala, da imajo fantje in dekleta dober odnos s sorojenci, za katerega se dekleta potrudijo bolj kot fantje, vendar pa prej obupajo nad odnosom in ga ne izboljšujejo. Fantje so v odnosih sicer bolj komunikativni, tudi bolj nagajivi, deklice pa bolj prepirljive.

Nasploh se večina deklic in fantov počuti krivo, če se v družini kregajo zaradi slabih odnosov med sorojenci in njihovi prepiri vplivajo na slabe odnose v celotni družini. To mnogi občutijo kot negativno situacijo, ker imajo svojo družino radi.

1 UVOD

1.1 Predstavitev izbrane teme in namen naloge

Človek je socialno bitje in je vedno v stiku z drugimi ljudmi ter pravzaprav ne more živeti brez odnosov. Odnos, ki ga ima otrok s svojimi brati in sestrami, igra veliko vlogo v razvoju njegove osebnosti. Starši so prav tako pomemben del tega odnosa in ga sooblikujejo. Bratje in sestre med odraščanjem iščejo svojo pot razvoja v posameznika, po drugi strani se pa tudi identificirajo s sorojencem.

Otrok si namesto, da bi tekmoval z bratom ali sestro, ki je na določenem področju zelo močan ali močna, najde svojo pot. Velikokrat mlajši otroci občudujejo starejšega brata ali sestro, potem pa ugotovijo, da ga ne morejo dohiteti in začnejo razvijati svoje attribute. Ta stopnja se potem kaže v obliki ljubosumja, nagajanja, torej v negativnem smislu. Na drugi pa si lahko otrok, seveda ob primerni podpori staršev, najde identiteto, ki ga bo dovolj individualizirala, ne da bi bil posnetek brata ali sestre.

Namen najine raziskovalne naloge je bil raziskati in poizvedeti, kakšne odnose imajo sorojenci na naši šoli. Oba imava mlajša brata, s katerima tudi midva prihajava včasih v konflikt.

Zanimalo naju je, ali so tudi drugi, tako kot midva (občasno) v sporu s sorojenci, ali se potrudijo izboljšati bratski ali sestrski odnos, na kakšen način rešujejo probleme, ali si zaupajo med seboj in kako se vključijo starši pri reševanju težav.

1.2 Hipoteze

Postavila sva naslednje hipoteze:

1. Večina učencev ima s sorojenci slab odnos.
2. Sorojenci se pogosto prepirajo, tudi za malenkosti.
3. Deklice se bolj potrudijo za sestrski ali bratski odnos.
4. Bratje in sestre zaupajo staršem o težavah s sorojenci.
5. Probleme sorojenci rešujejo sami.
6. Starši pomagajo s pogovorom.

1.3 Metodologija dela

Pri raziskovalnem delu sva uporabila več metod dela.

Te so bile naslednje:

- metoda dela z viri in literaturo;
- metoda zbiranja informacij;
- metoda anketiranja in
- metoda obdelave podatkov ter njihova interpretacija.

1.3.1 Metoda dela z viri in literaturo

Osnova vsakega raziskovalnega dela in pričetek dela je iskanje literature in obstoječih virov. Za teoretični del raziskovalne naloge sva v knjižnici poiskala ustrezno literaturo o najini temi. Pomagala sva si s knjigami o komunikaciji, odnosih med otroci, odraščanju, o družinah. Nekaj podatkov sva pridobila tudi z internetom.

1.3.2 Metoda anketiranja

Z metodo anketiranja sva pridobila podatke za praktičen del raziskovalne naloge. Anketo sva izvedla med učenci naše šole, OŠ Hudinja, od 5. do 9. razreda. Sestavila

sva anketni vprašalnik in objektivnost podatkov dosegla z natančnimi navodili za reševanje. Anketni vprašalnik je bil anonimen, vseboval je tudi vprašanja odprtega tipa.

1.3.3 Metoda obdelave podatkov in njihova interpretacija

Vse anketne vprašalnike sva pregledala in rezultate prikazala s pomočjo grafov ter analizirala zbrane podatke. Pri tem sva uporabila računalniške programe Microsoft Word in Microsoft Excel. Pridobljene podatke sva razvrstila v preglednice, s pomočjo katerih sva izdelala grafe. Zbrane podatke sva interpretirala in podala splošne ugotovitve, s pomočjo katerih sva predpostavljene hipoteze ovrgla ali potrdila.

2 TEORETIČNA IZHODIŠČA

2.1 Komunikacija - kaj je?

Beseda komuniciranje izhaja iz latinske besede *communicare* in pomeni posvetovati se, razpravljati o nečem, vprašati za nasvet. Komuniciranje je prenos informacij med ljudmi. Ko ljudje komunicirajo med seboj, prenašajo sporočila s pomočjo različnih simbolov (besed, kretenj, govornice telesa ali mimike, slik...). Poznamo pojma besedno (govorno) in nebesedno komunikacijo (izražanje preko gibov, čustev, drže, kretenj, mimike obraza...). Komunikacija je odnos, izražen na različne načine. (Ule, 2005)

Komuniciranje je sestavni del vsakdanjega življenja. Težko bi živeli, ne da bi komunicirali z drugimi ljudmi. S komuniciranjem posameznik spoznava okolje v katerem živi, druge ljudi in tudi samega sebe (spreminja svoja stališča, navade, vrednote, vedenje...). Ljudje se naučijo govoriti in komunicirati s svojimi bližnjimi že kmalu po rojstvu. Večina ljudi misli, da se nauči sporazumevati že s tem, ko se nauči govoriti in poslušati. A ni tako. Uspešno sporazumevanje med ljudmi ne poteka avtomatično, treba ga je uriti in nadgrajevati. (Zalokar, 2001)

Komunikacija nam omogoča usklajevanje mnenj, doseganje različnih ciljev, pa tudi vzpostavljanje, vzdrževanje in spreminjanje medosebnih odnosov. Čeprav je večina komuniciranja najpomembnejša izmed vseh, ki jih ljudje sploh imamo, se je le malokdaj načrtno učimo. Pomen komunikacije je torej daljnosežen, posebno vlogo pa ima tudi med brati in sestrami. V sestrskih in bratskih odnosih pride do izraza več vrst komunikacije. V ospredju komuniciranja so besede, kretnje, mimika obraza (ob omembi brata, sestre), zasledimo pa tudi nebesedno komunikacijo, ki izraža posamezna čustva, razpoloženja, naklonjenost, odpor, ... zajeta v sestrskih in bratskih odnosih. Komunikacija je pomembna vez med sorojenci. (Tomori, 1994)

2.1.1 Sorojenci in družina

Odnos, ki ga ima otrok s svojimi brati in sestrami, igra pomembno vlogo v razvoju njegove osebnosti. Starši ta odnos sooblikujejo in pomembno pripomorejo k

oblikovanju zdravega, pristnega odnosa med brati in sestrami. Starši naj bi pomagali krepiti razumevanje, pomagali pri reševanju nesoglasij in jih tudi pravočasno zaznali. Na tak način se krepijo pristne medosebne vezi. Vezi med družinskimi člani so več kot le prijateljske vezi, gre za globoko pripadnost, ki ostane tudi potem, ko imajo otroci že svoje družine. (Kavčič, Zupančič, 2006)

2.1.2 Odnos, ki traja celo življenje

Pri iskanju vsebin, povezanih s tematiko, sva v tujem članku, v nemškem jeziku, naletela na zapis starejše filmske igralka Ingmar Bergman (švedska filmska igralka), o odnosih med sorojenci. Igralka je slikovito opisala občutek ob rojstvu svoje mlajše sestre. Piše nekako tako: «Debela, iznakažena oseba igra kar naenkrat najpomembnejšo vlogo v naši družini. Potisnili so me iz mamine postelje, moj oče je preprosto sijal ob kričeči, v odejo zaviti, štruci. Hudič ljubosumja se je svojimi kremplji zasedel v moje srce, jaz pa jokam, se ponečedim na tla, umažem. S starejšim bratom, sicer mojim smrtnim sovražnikom, skleneva prijateljstvo in narediva načrt, kako to grozljivo pojava spraviti s sveta.»

(Vir: <http://www.sueddeutsche.de/wissen/geschwisterforschung-die-laengste-liebe-des-lebens-1.6717-2>) (25.2.2017)

Čustva, kot so ljubezen in sovraštvo so v odnosih med sorojenci popolnoma normalni. Vpliv bratov in sester drug na drugega je, sploh glede na čas, ki ga preživijo skupaj, velik. Odnos med sorojenci je popolnoma enako pomemben kot odnos starši.

Že enoletniki imajo z brati in sestrami toliko stikov kot z lastno mamo. V starosti od treh do petih let, preživijo otroci dvakrat toliko časa s sorojenci kot z mamo. Nemški razvojni psiholog Hartmut Kasten je dejal, da je odnos, ki ga gradiš z brati in sestrami najdaljši odnos v našem življenju.

(Vir: <http://www.sueddeutsche.de/wissen/geschwisterforschung-die-laengste-liebe-des-lebens-1.6717-2>) (25.2.2017)

V grafičnem prikazu bi odnos med brati in sestrami lahko prikazali v obliki črke U. V otroštvu je prisotna tesna bližina, skupno igranje, zanimanje, učenje drug od drugega. Potem pride obdobje pubertete, ko je zaznati odmik od sestrskega ali bratskega odnosa, vsak išče svojo samopodobo, oblikuje nova prijateljstva, interese ... Največji razmik je v odrasli dobi, ko ima vsak svoj poklic, partnerja in družino. V času starosti postaja odnos spet tesnejši. (Kavčič, Zupančič, 2006)

2.1.3 Komuniciranje med sorojenci

Vsak starš, ki ima več kot enega otroka, pozna bojne situacije med otroki, v smislu: »Spet brska po moji sobi! Neprestano mi nagaja. Živcira me! Nočem, da je z mano v sobi. Bere moje stvari! Ne da mi čokolade ...« in še bi lahko naštevali.

Kavčič pravi, da »sorojenci med seboj oblikujejo komunikacijske odnose, ki niso podobni nobenemu drugemu odnosu« (Kavčič, 2006) Pri tem se »komunikacija nanaša na procese, pri katerih se uporablja verbalna in neverbalna sporočila za ustvarjanje in širjenje pomenov.« (Ule, 2005) Kavčič in Zupančič trdita, da je komunikacija s sorojenci zelo pomemben del posameznikovega življenja. (Kavčič, Zupančič, 2006)

Pogosto med sorojenci pride do pojava tekmovalnosti oziroma rivalstva. Rivalstvo se prične še preden se drugi otrok sploh rodi in se nadaljuje vse do odraslosti. Bratje in sestre tekmujejo med seboj za vse; vse od igrače do pozornosti staršev.

Ali so za to krivi tudi starši, da se rivalstvo sploh prične, stopnjuje in ne konča? Ali imajo starši lahko enako radi dva različna otroka? Ali veljajo za vse otroke v družini enaka pravila? So mlajši otroci v družini bolj zaščiteni, jim je več dovoljeno? Redko se zgodi, da imata oba sorojenca enak temperament. Odgovori na ta vprašanja nosijo veliko težo, saj je težko krmariti med različnimi karakterji otrok in vse na enak način vzgajati. Tako tudi posameznikova osebnost vpliva na razreševanje konfliktov z ostalimi in na odnos z vsemi v družini.

Če je le možno, naj starši pomagajo z besedami in naj se ne vmešavajo v prepire med sorojenci. Vmešavajo se naj, kadar pride do fizičnega obračunavanja. Otroci se naj sami naučijo reševati konflikt, problem je treba reševati z njima in ne za njiju.

Tako se sorojenci naučijo veliko koristnega za življenje. Naučijo se, kako daleč lahko gredo z žaljenjem drugega, kako na primeren način krotiti jezo, sklepati kompromise, se pogajati in kdaj je najbolje poiskati pomoč odraslega.

Odnosi med sorojenci obsegajo obsežno prepletanje bioloških, družbenih, čustvenih in kulturnih elementov in ne samo preproste zveze med biologijo, zakonom in prebivališčem. Različni teoretični pristopi razumevanja odnosov med brati in sestrami izpostavijo različne študije odnosov med brati in sestrami. (Zalokar, 2001)

Zgolj v teoriji ni možno zajeti celovitosti odnosov med brati in sestrami, ampak je treba posamezne odnose spremljati in jih predstaviti iz izkustvenega vidika.

3 OSREDNJI DEL NALOGE

3.1 Rezultati in interpretacija ankete

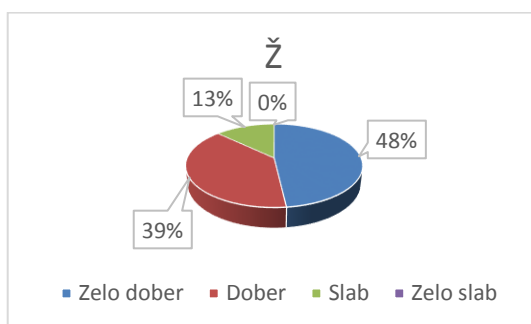
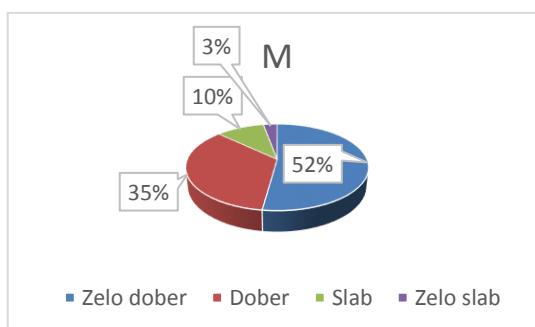
V osrednjem delu naloge sva pri raziskavi uporabila anketni list odprtega in zaprtega tipa. Anketo sva analizirala s seštevanjem rezultatov po razredih. Naredila sva dva grafa za vsako vprašanje in jih razdelila glede na spol. Ankete, na katere so učenci odgovarjali neresno, sva zavrgla. Teh ni bilo veliko. Preglednica rešenih anket je prikazana v spodnji tabeli:

Razred	Dečki	Deklice	skupaj
5. a	13	12	25
5. b	11	9	20
6. a	13	7	19
6. b	15	5	20
7. a	9	12	21
7. b	12	12	24
8. a	14	8	22
8. b	9	10	19
9. a	9	8	17
9. b	9	7	16
			203

Preglednica 1: Število rešenih anket glede na spol in razred

3.2 Analiza ankete

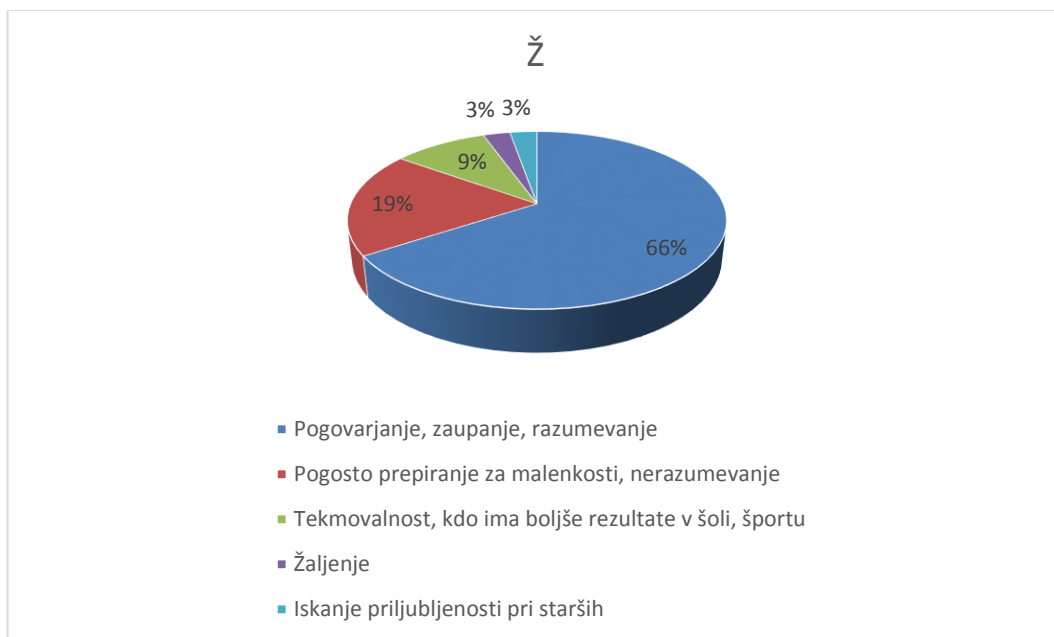
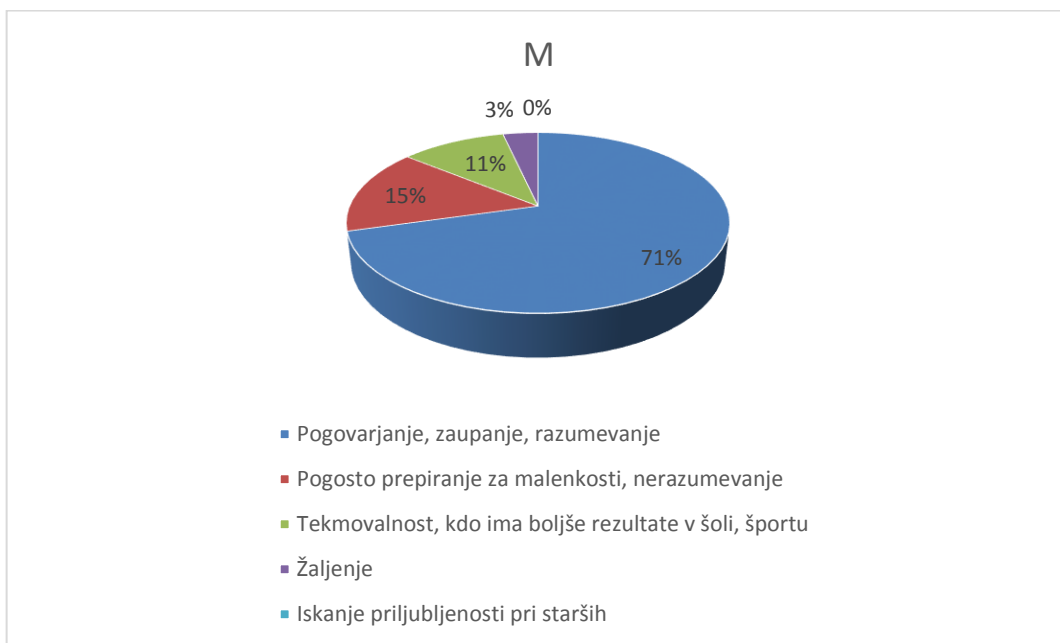
2. Oцени odnos med tabo in sorojenci?

Ugotovitve:

Grafa prikazujeta splošen opis odnosa, ki ga imajo anketirani učenci s sorojenci. Fantje pri tem prednjačijo, saj jih je več kot 50 % odgovorilo, da imajo zelo dober odnos s sorojenci, deklice sledijo le z dvema odstotkoma manj (48 %). Da je njihov odnos z brati ali sestrami slab ali zelo slab, se je odločil zelo majhen odstotek deklic in fantov.

3. Obkroži en opis, ki najbolje opiše odnos med tabo in sorojenci?

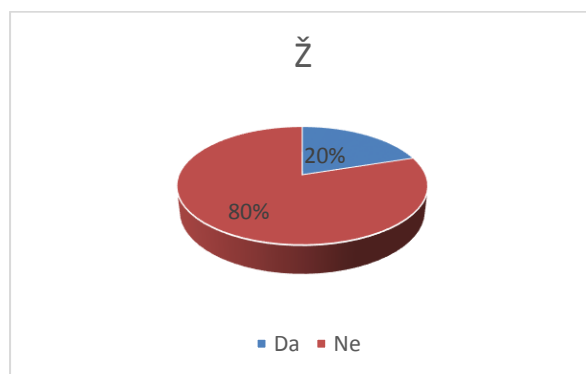
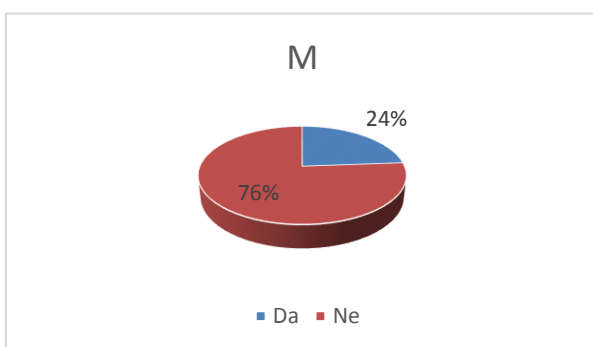

UGOTOVITVE:

Učenci so pri tem vprašanju lahko izbrali zgolj en odgovor. Najpogosteje so izbrali prvi odgovor, ki opisuje, da se bratje in sestre med seboj pogovarjajo, si zaupajo ter razumejo drug drugega. Pri tem prednjačijo fantje, torej se bolje razumejo s sorojenci kot deklice. Medtem se dekleta pogosteje prepirajo, tudi za malenkosti in se slabše razumejo s sorojenci.

Žaljenje drug drugega za različne stvari, je enako prisotno tako pri fantih kot dekletih. Zanimivo pa je, da dekleta iščejo pozornost pri starših, medtem ko noben fant ni izbral tega odgovora. Po najinih predvidevanjih fantje tukaj niso popolnoma iskreno odgovorili, ker se prav gotovo najde kakšen fant, ki išče pozornost oziroma priljubljenost pri starših.

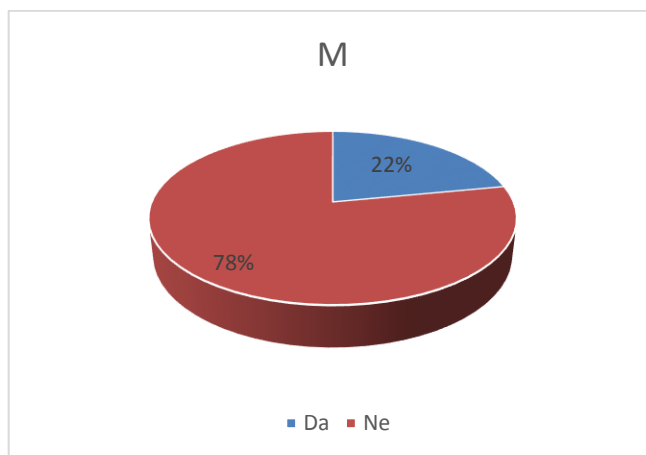
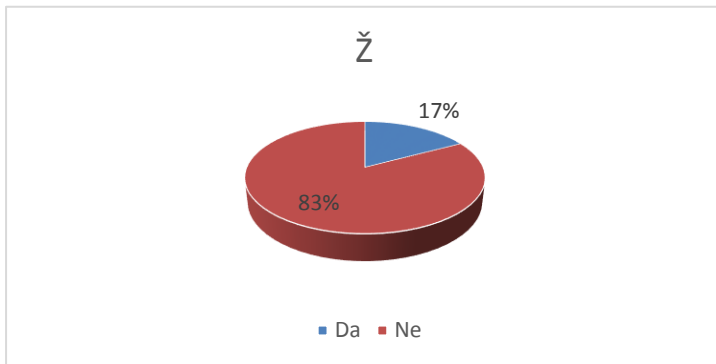
4. Ali posnemaš brata ali sestro v vedenju?

UGOTOVITVE:

Včasih slišimo, da je nekdo po izgledu, morda tudi po značaju, podoben bratu ali sestri. Le tega ali to, posnema v vedenju, govorjenju, načinu oblačenja ... Rezultat naše ankete je pokazal, da le četrtnina fantov posnema svoje sorojence v vedenju, ostali pa jih nočejo posnemati. Odstotek dečkov je večji kot deklic, torej fantje bolj posnemajo svoje sorojence v vedenju na splošno. Tako lahko ugotoviva, da je velika večina deklic in fantov samosvoja v svojem načinu vedenja.

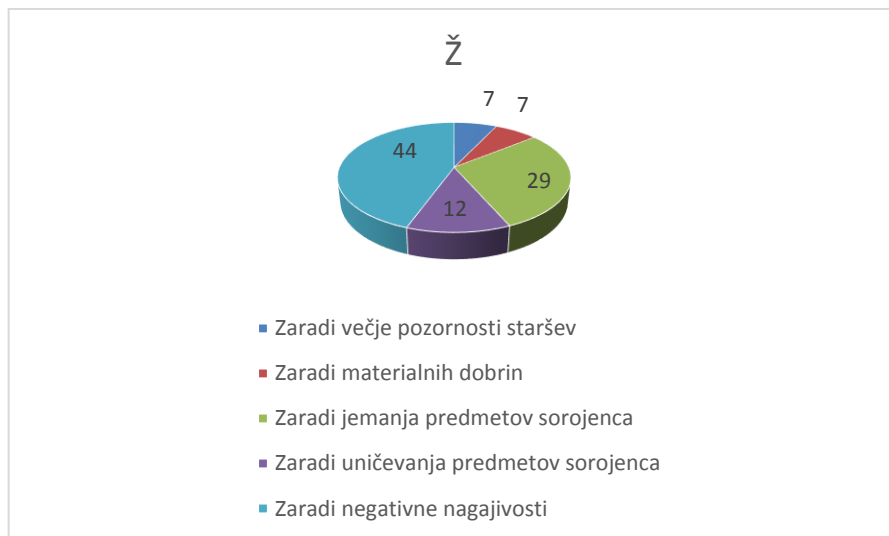
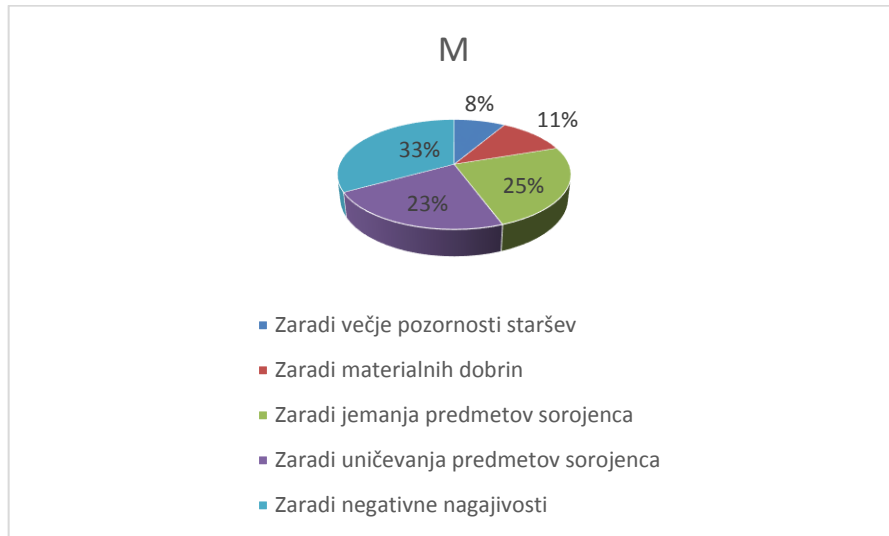
5. Ali misliš, da starši delajo razlike med vama-i?

UGOTOVITVE:

Na vprašanje o morebitnih razlikah pri vzgoji (sprejemanju otrok kot posameznika in njegovih značilnost), ki naj bi jih delali starši med sorojenci, je več kot 75 % deklic in dečkov odgovorilo, da ne začitijo, da bi starši delali razlike med brati in sestrami. Visok odstotek nam nakazuje, da starši dobro odigrajo vlogo, kadar je treba pokazati pravičen odnos do otrok v družini. Pri tem vprašanju so učenci, ki so zapisali, da starši delajo razlike med sorojenci, dodali še, kako se ob tem počutijo. Večinoma so odgovorili, da so žalostni, nekateri jezni, enim je pa celo popolnoma vseeno, kadar starši ne sprejemajo vseh otrok v družini pravično.

6. Kadar se skregaš s sorojenci, kaj je temu vzrok?

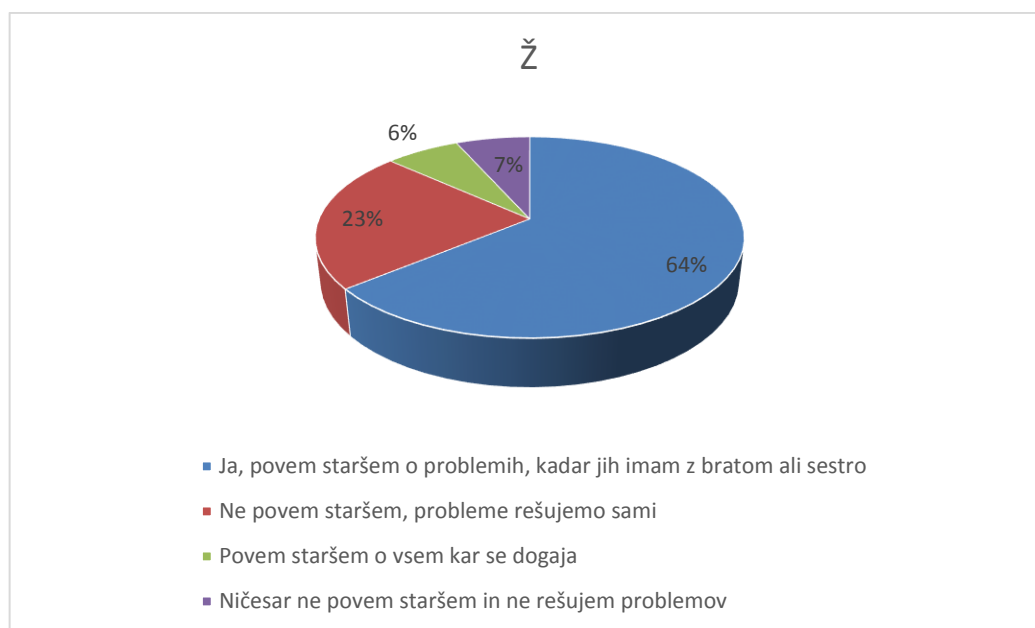
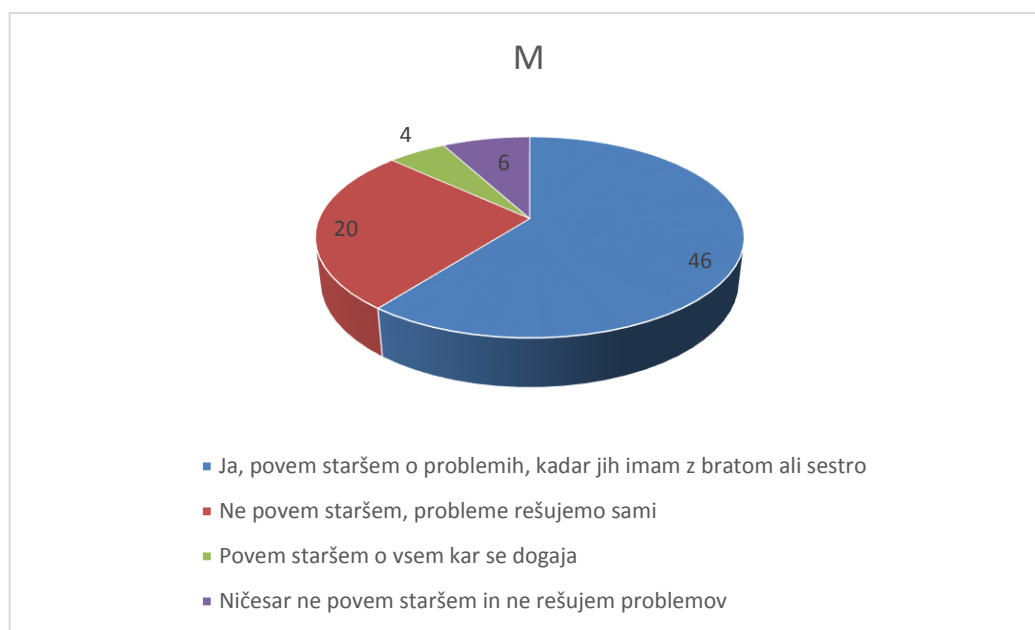

UGOTOVITVE:

Vprašanje je imelo več možnih odgovorov. Večina dečkov (33 %) je na vprašanje o vzrokih sporov med sorojenci, odgovorila z odgovorom, zaradi negativne nagajivosti sorojencev. Pri deklicah je ta odgovor izbralo 44 % vprašanih. Drugi, najpogosteje

izbran odgovor pri fantih, je bilo jemanje predmetov sorojenca. Ta odgovor je tudi pri deklicah drugi najpogosteje izbrani odgovor. V enaki meri se deklice in dečki z brati in sestrami kregajo zaradi materialnih dobrin, ki jih dobijo. Fantje pa prednjačijo pri uničevanju predmetov sorojenca, kar zagotovo vodi v konflikte.

7. Zaupaš staršem o odnosu med vami?

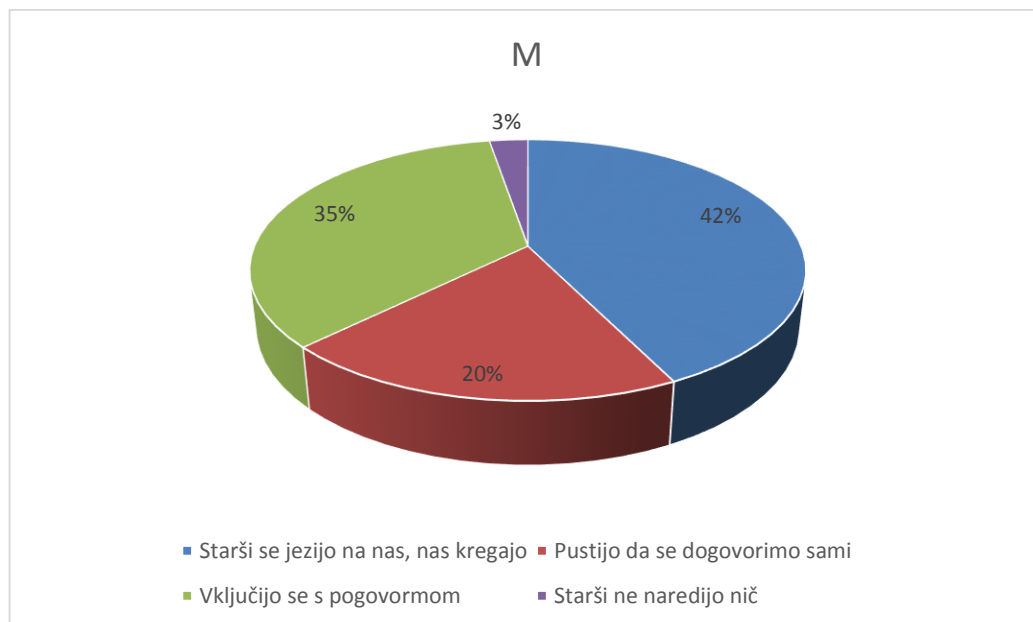

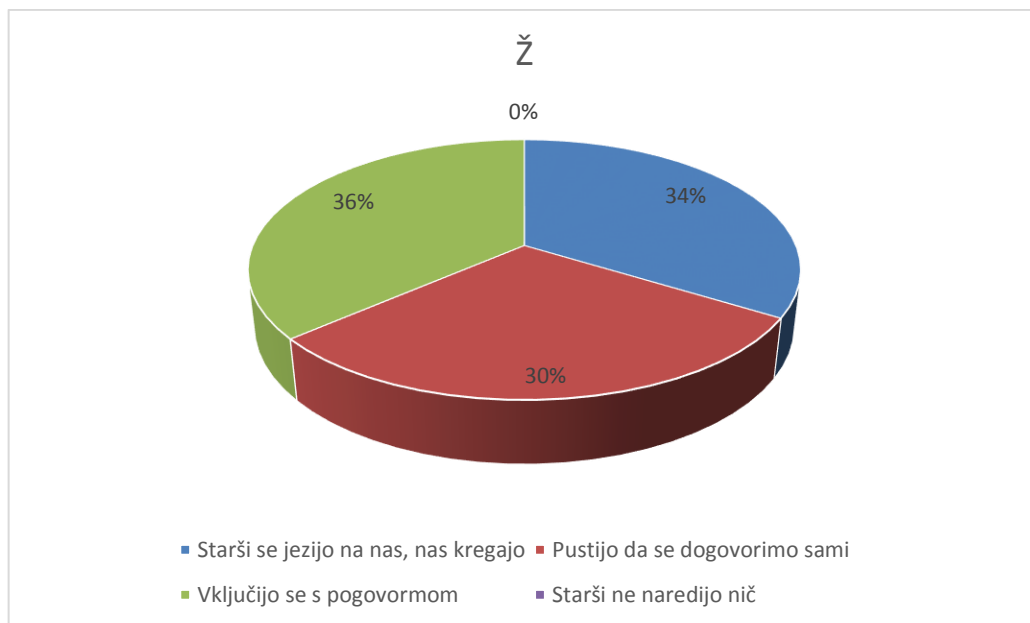
UGOTOVITVE:

Zaupanje otrok staršem je zelo pomembna vrednota vsake družine, enako pomembno je pogovarjanje s starši o odnosih med brati in sestrami.

Tudi na to vprašanje so učenke in učenci lahko odgovorili z več možnosti izbire odgovorov. Deklice staršem bolj zaupajo svoje probleme kot fantje. Dokaj enak odstotek je tistih učencev, ki staršem ne povedo o težavah in jih sami rešujejo. Zelo majhen in prav tako enoten je odstotek tistih učencev, ki ničesar ne naredijo za izboljšanje odnosov med sorojenci.

8. Kaj velja za ravnanje staršev ob težavah med vami?

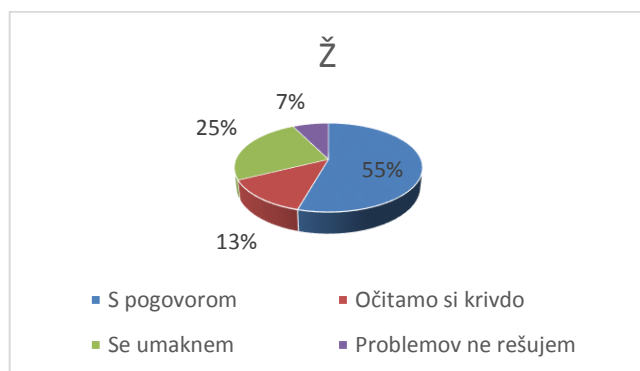
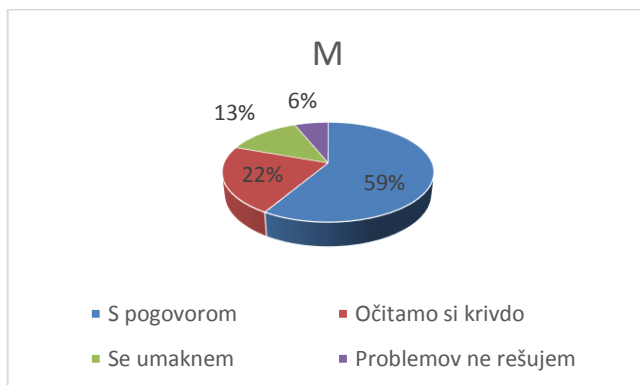

UGOTOVITVE:

Večina dečkov je na vprašanje, kako starši reagirajo na težave, ki se pojavijo med sorojenci odgovorila, da jih starši kregajo, se nanje jezijo, tudi večina deklic je odgovorila enako. Vendarle se pa starši nato vključijo s pogovorom, in ta odstotek je tako pri fantih kot deklicah izražen dokaj enako. Pri odstotkih, ki kažejo na to, da starši pustijo sorojencem, da se sami dogovorijo in rešujejo težave, je večji delež pri dekletih, torej starši bolj zaupajo deklicam, da se bodo prej dogovorile o morebitnih sporih kot fantje. Nobeden učenec ni obkrožil odgovora, da starši ne naredijo nič ob težavah, kar je dobro, torej le na nek način pomagajo pri konfliktih.

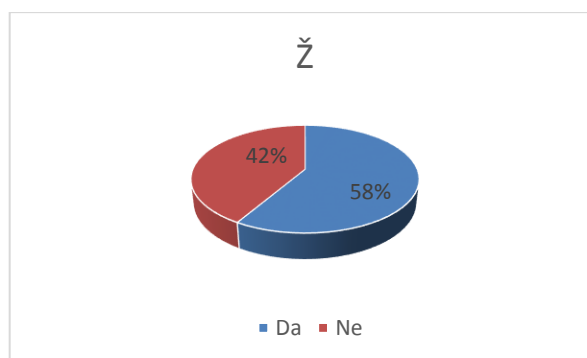
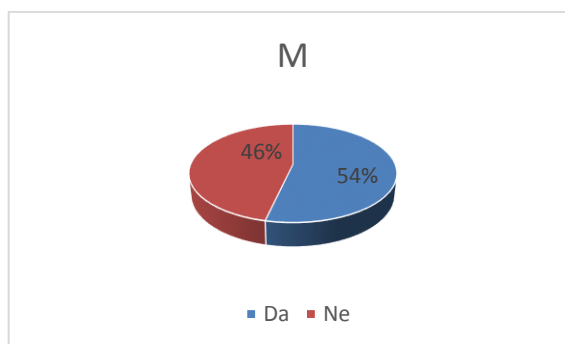
9. Na kakšen način sam rešuješ probleme s sorojenci?

UGOTOVITVE:

Več kot polovica fantov in deklic rešuje probleme s sorojenci s pogovorom, četrtna deklic se umakne od problema, ki nastane. Zanimivo je, da si več fantov očita krivdo ob težavah, kot deklice. Morda bi tukaj pričakovali, da bodo dekleta bolj čustvena ob nastanku težav, vendar pa kaže graf, da so fantje bolj čustveno vpeti v probleme.

10. Ali določene stvari zaupaš bratu ali sestri prej kot komerkoli drugemu, npr. prijateljem?

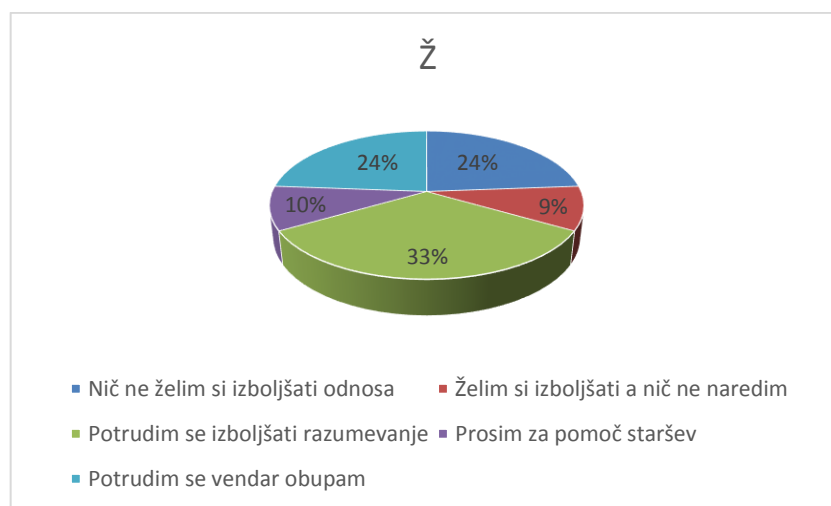
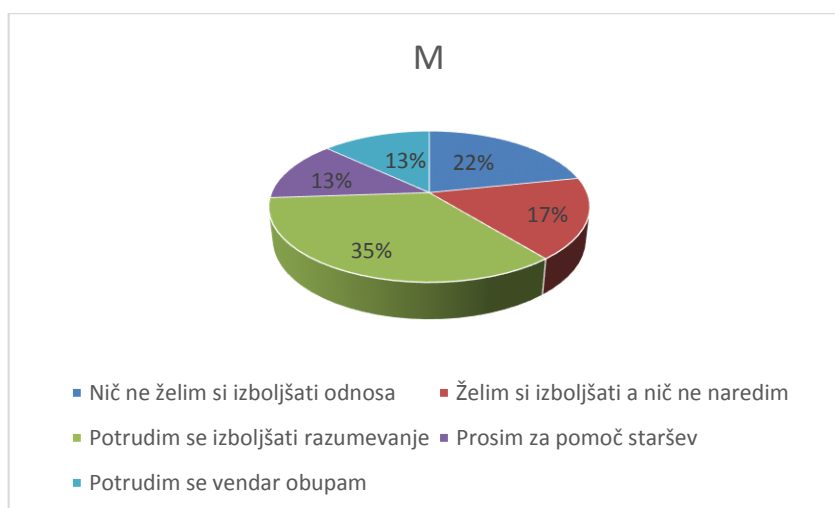
UGOTOVITVE:

Več kot pol anketiranih učencev zaupa svoje osebne stvari bratu ali sestri prej kot prijateljem, vendar, deklice zaupajo svojemu sorojencu bolj kot fantje. Po drugi strani so fantje nezaupljivejši do sorojenca, deklice pa bratu ali sestri bolj zaupajo.

11. Koliko časa dnevno preživiš v družbi brata ali sestre?

Pri tem vprašanju nisva naredila grafa, sva pa zbrala najpogostejše odgovore. Največ časa, ki ga preživijo skupaj bratje in sestre je - pet ur in pol dneva. Meniva, da anketirani učenci skupaj preživijo veliko časa. Ali je to prostovoljno preživeti čas ali ne, pa nisva mogla ugotoviti.

12. Odgovori tistih učencev, ki imajo zelo slab odnos s sorojenci.

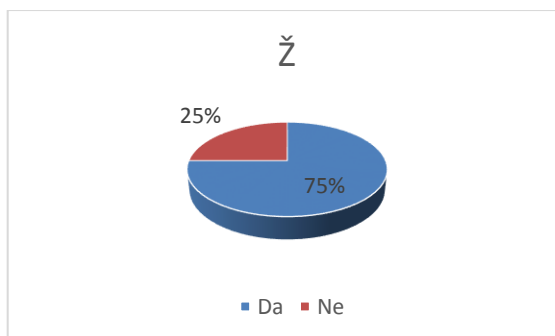
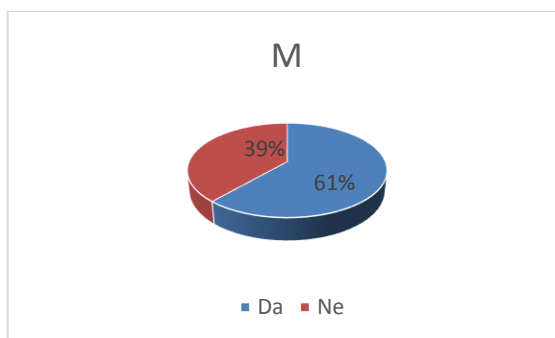

UGOTOVITVE:

Na vprašanje, ali si želijo izboljšati slab sestrski ali bratski odnos, je večina deklic in dečkov odgovorila s pozitivnim odgovorom. Po najinem mnenju - dobra izbira, potrudili bi se, izboljšati slab odnos.

Fantje si želijo izboljšati odnose, vendar za to ne naredijo veliko, medtem ko se dekleta bolj potrudijo v tej smeri. Dekleta tudi prej obupajo nad slabim odnosom, kot fantje. Dokaj enak je pa delež tistih deklic in dečkov, ki prosijo za pomoč starše, pri tem je odstotek fantov nekoliko večji, v primerjavi z dekleti.

13. V primeru slabega odnosa med sorojenci, ali imaš slabo vest, če se zaradi tega prepirate v družini?

UGOTOVITVE:

Na sploh se večina deklic in dečkov počuti slabo, če njihova nesoglasja vplivajo na razmere v družini. Imajo slabo vest, se počutijo krivo. Četrtnina deklic slabe vesti ne začuti, medtem ko večji delež fantov (39 %) slabe vesti prav tako ne čuti. Morda je fantom manj mar za dobre odnose kot deklicam.

4 ZAKLJUČEK

Čeprav bratje in sestre iščejo pot do svoje individualnosti, se v nekaterih pogledih posnemajo in prevzemajo vzorce vedenja. Glede na teorije učenja je najverjetneje, da bodo otroci posnemali nekoga, ki ga sprejemajo kot ljubečega, a vendar tudi vplivnega. Ljudi, ki se jim zdijo mogočni, vendar do njih niso ljubeči, ne bodo posnemali tako intenzivno. Sorojenci močno vplivajo na samopodobo, saj si lahko najpametnejši v razredu, najhitrejši v tekaški ekipi, ampak če imaš brata ali sestro, ki je pametnejši in boljši športnik, to ni pomembno.

V najini raziskovalni nalogi sva tako v teoretičnem delu napisala o komunikaciji in o odnosu, ki ga imaš celo življenje z bratom ali sestro, pa naj bo ta dober ali slab. Omenila sva tudi, kako se ta odnos skozi življenje spreminja.

V nadaljevanju sva v osrednjem delu naloge predstavila raziskavo, ki sva jo opravila med učenci naše šole. Z njo sva ugotavljala, kakšen odnos imajo bratje in sestre. Je ta zelo dober, dober, razumevajoč, ali na drugi strani zelo slab ali slab, se pogosto kregajo, ali fizično obračunavajo med seboj, v koliki meri starši sodelujejo oz. se vključijo pri konfliktih, ki nastajajo med sorojenci.

Dobra polovica odgovorov, tako deklic kot fantov, je odnos med sorojenci opisala kot zelo dober. Odstotek deklic je pri tem nekoliko večji kot odstotek fantov. Zanimljivo majhen pa je delež tistih otrok, ki imajo s sorojenci zelo slab odnos.

Fantje so bolj komunikativni v odnosih z brati in sestrami, vendar je ta primer verjetno izrazitejši v bratsko bratskem odnosu. Deklice so bolj prepirljive. Oboji, tako fantje kot deklice, pa občasno žalijo drug drugega.

Posnemanje vedenjskih vzorcev sorojencev je prisotno med sorojenci. Četrtnina vprašanih fantov svoje sorojence posnema v vedenju. 80 % deklic svojih sorojencev ne poskuša posnemati - razvijajo lastno identiteto, svoj jaz.

Pozitiven je tudi podatek, ki nam je razkril, da starši ne delajo razlik med brati in sestrami. Več kot tri četrtine vprašanih je obkrožilo ta odgovor.

Vprašanje, namreč zakaj se kregaš s svojim sorojencem, naju je tudi spodbudilo, da sva se lotila te raziskave. Odgovor, ki je bil najpogosteje izbran, je odgovor, ki opisuje, da se skregajo zaradi nagajivosti enega od bratov ali sester, nadalje se kregajo zaradi tega, ker jim je sorojenec vzel njihovo stvar. Sledijo odgovori, ki povedo, da jim je sorojenec uničil njihovo stvar in se kregajo zaradi tega.

Tri petine fantov, o svojih problemih s sorojenci pove staršem, četrtnina jih probleme rešuje kar sama, medtem ko redki povedo vse staršem, posamezni pa ne naredijo nič. Večji del deklic pove staršem o svojih problemih s sorojenci, prav tako četrtnina deklic sama reši problem s sorojenci. Malo deklic pove staršem o vsem, nekaj je pa takih deklic, ki ne naredijo nič in jim je verjetno vseeno.

Vloga staršev je v bratskih in sestrskih odnosih pomembna. Starši naj bi se vključili v problem ob pravem trenutku in mestu ter ga poskusili pomagati reševati tako, da so do vseh najbolj pravični. Večina dečkov je ob ukrepanju staršev odgovorila, da jih starši kregajo, kadar nastane hud konflikt med njimi, vendar je pa drugi najpogostejši odgovor, da se starši nato vključijo s pogovorom. Tudi pri deklicah je analiza pokazala enako razmerje odgovorov, najprej starši kregajo in nato se vključijo s pogovorom.

Velikokrat starejši rečejo, se bosta že zmenila, zakaj sta se skregala. No, tudi midva sva ugotovila, da to kar drži, ampak ne v večini. Namreč, le polovica vprašanih deklic in dečkov probleme rešuje s pogovorom. Četrtnina deklic se umakne od problema, ga ne rešuje. Redki pa so taki, ki problema sploh ne rešujejo.

Bratje in sestre preživijo veliko časa skupaj. Nekateri zato, ker si delijo s sorojenci sobo. Nekateri se skupaj igrajo, predvsem tisti, pri katerih je starostna razlika manjša.

Najpogostejši čas preživet skupaj s sorojenci je pet ur in pol dneva. Kar veliko. Kadar si z nekom dlje časa v stiku, mu gotovo več zaupaš. Tako so na vprašanja, ali sorojencem zaupajo osebne stvari, bila deljena. Polovica vprašanih zaupa, polovica ne zaupa.

Reševanje konfliktov med sorojenci je pomembna razvojna stopnja pri odraščanju. Več kot četrtnina vprašanih meni, da si želijo izboljšati slabše razumevanje med sorojenci in se v tej smeri tudi potrudijo. Četrtnina vprašanih ne naredi nič in si ne želi izboljšanja odnosa. Tudi četrtnina deklic se potruži za slab odnos, vendar pa obupa, če ne vidijo želje za izboljšanje odnosa na drugi strani. Odstotek takih fantov je manjši; torej fantje prej obupajo nad slabimi odnosi kot dekleta.

Nasploh se večina fantov in deklic počuti krivo, če se v družini kregajo zaradi slabih odnosov med sorojenci, oziroma prepiri med brati in sestrami vplivajo na slabe odnose v celotni družini. To mnogi občutijo kot negativno situacijo, ker imajo svojo družino preprosto, radi.

Raziskovanje odnosov med ljudmi je težko določljivo z odstotki. Le ti podajo površinsko sliko, globlje pa ne morejo opredeljevati nekega odnosa. Smiselno se nama zdi, da bi za poglobljeno študijo o odnosih med sorojenci izbrala vzorčne primere družin z otroki in jih spremljala natančno in dlje časa. Takrat bi morda lahko ugotovili poglobljene študije komuniciranja sorojencev v družini. To pa zahteva že daljše in zahtevnejše proučevanje, ter tudi več znanja s področja psiholoških in socioloških ved.

Potrditev ali zavrnitev hipotez je na osnovi raziskave naslednja:

1. Večina učencev ima s sorojenci slab odnos.

ZAVRŽENA

Anketa je pokazala, da ima več kot polovica učencev s sorojenci zelo dober odnos, tri četrtine vprašanih pa odnos ocenjuje kot dober. Le 13 % jih meni, da je njihov odnos slab. Hipoteza je ovržena.

2. Sorojenci se pogosto prepirajo, tudi za malenkosti.

ZAVRŽENA

Hipoteza je ovržena.

Dobrih 35 % vprašanih učencev je potrdilo trditev, da se pogosto prepirajo, tudi za malenkosti. Najino pričakovanje je bilo, da bo odstotek večji.

3. Deklice se bolj potrudijo za sestrski ali bratski odnos. ZAVRŽENA

Raziskava je pokazala, da se fantje bolj potrdijo za bratski ali sestrski odnos. Tako je ta najina domneva zavržena, pričakovala sva namreč, da se bodo deklice bolj izkazale v vzdrževanju dobrega odnosa.

4. Bratje in sestre zaupajo staršem o težavah s sorojenci. POTRJENA

Domneva, da učenci zaupajo staršem o težavah s sorojenci je bila z raziskavo potrjena. Več kot polovica anketiranih učencev staršem pove o težavah med brati in sestrami.

5. Probleme sorojenci rešujejo sami s pogovorom. POTRJENA

Rezultat ankete je pokazal, da to domnevo potrdiva. Dobra polovica učenk in učencev problem najprej poskusi rešiti s pogovorom.

6. Starši pomagajo s pogovorom. ZAVRŽENA

Analiza ankete je pokazala, da se starši ob konfliktnih najprej razjezijo, kregajo otroke. Drugi, najpogosteje izbrani odgovor je bil, da se starši vključijo s pogovorom. Domnevo posledično lahko ovrževa.

5 VIRI IN LITERATURA

1 Zalokar Divjak, Z. (2001). Jaz in ti: Medosebni odnosi v sodobnem času. Krško: Gora.

2 Kavčič, T. Zupančič, M. (2006) Osebnost otrok in njihovi medsebojni odnosi v družini. Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete.

3 Slovar slovenskega knjižnega jezika. DZS. 2000

4 Veliki slovar tujk. Cankarjeva založba. Ljubljana. 2002

5 Cvetek, R. (2009). Bolečina preteklosti: travma, medosebni odnosi, družina, terapija. Mohorjeva družba.

6 Jelenc, D. (1998). Osnovna vedenja o komunikaciji. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

7 Sears W., Sears. M. (2004). Uspešen otrok. Radovljica. Didakta.

8 Zupančič, M. (1991). Otrok, pravila, vrednote. Radovljica: Didakta.

9 Ule, M. (2005). Psihologija komuniciranja. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

10 <http://www.sueddeutsche.de/wissen/geschwisterforschung-die-laengste-liebe-des-lebens-1.6717> (31.1.2017)

11 <http://www.letsfamily.ch/de/kind/geschwister/articles/die-harmonischste-konstellation-bei-geschwistern> (31.1.2017)

Slika z naslovnice pridobljena s spletnega mesta:

https://www.google.si/search?q=slike+ljubezen&espv=2&biw=1366&bih=662&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiai5jTk73SAhVEsxQKHUoxDxsQ_AUIBigB#tbm=isch&q=bratje+in+sestre

(25.2.2017)

ANKETA

ANKETNI VPRAŠALNIK

ANKETNI VPRAŠALNIK

Pozdravljeni,

sva Jan in Pascal iz devetega razreda. Odločila sva se, da bova izdelala raziskovalno nalogo na temo **komunikacija med sorojenci (brati in sestrami)**. Pri tem potrebujeva vašo pomoč, zato vas prosiva, da na vprašanja odgovarjate **resno in iskreno**. Anketni vprašalnik je anonimen.

Spol (označi): M Ž Tvoja starost : _____

Razred : 5 6 7 8 9

Imam : brata/brate sestro/sestre oboje

1. Koliko bratov in sester imaš? Za vsakega napiši starostno razliko v letih.

- a) Bratje: _____ razlika v letih: ____, ____, ____
b) Sestre: _____ razlika v letih: ____, ____, ____

2. Oцени odnos med tabo in sorojenci?

- a) zelo dober
b) dober
c) slab
d) zelo slab

3. Obkroži en opis, ki najbolje opiše odnos med tabo in sorojenci?

- a) Pogovarjanje, zaupanje o vseh stvareh, razumevanje, skupno igranje.
b) Pogosto prepiranje za vsako malenkost, nerazumevanje.
c) Tekmovalnost, kdo ima boljše rezultate v šoli, športu in podobno.
d) Žaljenje, manjvrednost enega od bratov ali sester.
e) Iskanje priljubljenosti pri starših.

4. Ali posnemaš brata ali sestro v vedenju?

- a) da
b) ne

5. Ali misliš da starši delajo razlike med vama-i ?

- a) da
b) ne

Če da, razloži z nekaj besedami, kako to občutiš:

6. Kadar se skregaš s sorojencem, kaj je temu vzrok? (več možnih odgovorov)

- a) Zaradi večje pozornosti staršev enemu sorojencu.
- b) Zaradi materialnih dobrin.
- c) Zaradi jemanja predmetov sorojenca.
- d) Zaradi uničevanja predmetov sorojencev.
- e) Zaradi negativne nagajivosti sorojenca.

7. Zaupaš staršem o odnosu med vami?

- a) Ja, povem staršem o problemih, kadar jih imam z bratom ali sestro.
- b) Ne povem staršem, probleme rešujemo sami med seboj.
- c) Povem staršem o vsem, kar se dogaja.
- d) Ničesar ne povem staršem in ne rešujem problemov.

8. Kaj velja za ravnanje staršev ob težavah med vami (obkroži):

- a) Starši se jezijo na nas, nas kregajo.
- b) Pustijo, da se dogovorimo sami in rešimo težave.
- c) Vključijo se s pogovorom in nam pomagajo z nasveti.
- d) Starši ne storijo nič.

9. Na kakšen način sam rešuješ probleme s sorojenci?

- a) S pogovorom.
- b) Očitamo si, krivdo prelagamo drug na drugega.
- c) Se umaknem.
- d) Problemov ne rešujem.

10. Ali določene stvari zaupaš bratu ali sestri prej kot komerkoli drugemu, npr. prijateljem?

- a) da
- b) ne

Pojasni svoj odgovor:

11. Koliko časa preživiš dnevno (prostovoljno ali neprostovoljno) v družbi brata ali sestre? Pojasni.

12. Odgovorite tisti, ki imate zelo slab odnos med sorojenci.

Kaj storiš, da bi izboljšal odnos z bratom/sestro?

- a) Nič, ne želim si boljšega odnosa. Ne pogovarjam se z bratom ali sestro.
- b) Želim si izboljšati odnos, vendar za to nič ne naredim.
- c) Potrudim se izboljšati razumevanje.
- d) Prosim za pomoč staršev, da bi izboljšal odnos.

e) Potrudim se, vendar obupam, če vidim, da se brat ali sestra ne potrudita zame.

13. V primeru slabega odnosa med sorjenci, ali imaš slabo vest, če se zaradi tega prepirate v družini?

a) da

b) ne

Pojasni: _____
